

Практичне заняття № 14

ТЕМА: Сутність інтерактивного навчання. Технології кооперативного навчання

План

Теоретичний блок

1. Сутність інтерактивних технологій. Їх переваги й недоліки порівняно з традиційними методами організації навчального процесу.

Інтерактивні методи навчання на сьогодні є актуальним способом роботи вчителя в будь-якому закладі освіти. На відміну від традиційних, ІМН базуються на активній взаємодії учасників навчального процесу, коли учні отримують знання не лише від вчителя, а взаємодіючи між собою. Такий підхід дозволяє активізувати навчальний процес, зробити його більш цікавим.

Світ навколо нас стрімко змінюється, такі ж зміни відбуваються й в освіті. Традиційні методи навчання стають менш привабливими та ефективними. Передача "готових" знань від вчителя до учня перестає бути основним завданням навчання.

Під час уроку важливо викликати інтерес до теми уроку, перетворити клас з пасивних спостерігачів на активних учасників. Якщо вчитель у своїй роботі буде використовувати активні форми та методи навчання, то це важливе питання буде вирішене саме собою. Активні методи навчання будуються на інтерактивних методах, коли існує взаємозв'язок не лише між учителем та учнем, а й між самими учнями, де вчитель стає в ролі спостерігача, радника.

Слово – інтерактивний прийшло до нас з англійської і виникло від слова “інтерактив”. “Inter” – це “взаємний”, “act” – діяти. “Інтерактивний”-означає сприяти, взаємодіяти чи знаходитися в режимі бесіди. Діалогу з будь-чим (комп'ютером), чи з будь-ким (людиною). Значить інтерактивне навчання – це, перш за все, діалогове навчання, в ході якого здійснюється взаємодія вчителя й учня.

На уроках, де використовуються інтерактивні методи навчання, навчальний процес організовано так, що практично всі учасники освітнього процесу заохочені до процесу пізнання, вони мають можливості розуміти і рефлексувати з приводу того, що вони знають і думають;

Інтерактивне навчання має на меті:

- створення умов для залучення всіх здобувачів освіти до процесу пізнання;

- надання можливості кожному учню розуміти і рефлексувати з приводу того, що він знає і думає;
- вироблення життєвих цінностей;
- створення атмосфери співпраці, взаємодії;
- розвиток комунікативних якостей і здібностей;
- створення комфортних умов навчання, які б викликали у кожного здобувача освіти відчуття своєї успішності, інтелектуальної спроможності, захищеності, неповторності, значущості.

Поряд з плюсами, що безумовно несе інтерактивне навчання, є й недоліки, на які варто звертати увагу.

По-перше – це навички вчителя (для роботи із сучасним обладнанням треба володіти відповідним знаннями).

По-друге – період адаптації (діти люблять інтерактивні інструменти, але не в усіх учнів є можливість ними користуватися (елементарна відсутність сучасних гаджетів), тому на уроках такі діти будуть відчувати дискомфорт.

По-третє – кількість методів (на уроках потрібно використовувати кілька інструментів, щоб показати учням, що існує кілька шляхів для розвитку та отримання знань).

По-четверте – індивідуальні протипоказання (деякі діти з ООП мають протипоказання до використання окремих ефектів інтерактивного обладнання).

По-п'яте – перенасичченість (інтерактивні уроки цікаві, вони не схожі на інші, але поряд з цим, якщо їх буде забагато, то учні швидко втрачають до них інтерес)

2. Ефективні форми організації навчальної діяльності на інтерактивному уроці.

До інтерактивних форм навчання відносяться такі форми роботи:

- Індивідуальна робота;
- Робота в парах;
- Робота в малих групах;
- Проектні роботи;
- "Ненавчальні" предмети (ділові, імітаційні, рольові ігри);
- Дистанційне навчання;
- Тренінги;
- Зворотний зв'язок;
- Розв'язання проблем;
- Розминки

Найефективнішими формами вважається робота в групах (парах, трійках, малих групах)

3. Структура уроків під час застосування інтерактивних технологій.

Структура уроку містить 8 етапів:

1. Мотивація.
2. Цілепокладання.
3. Подання нової інформації.
4. Організація групової діяльності учнів.
5. Презентація групових робіт, висновків.
6. Рефлексія.
7. Оцінювання.
8. Домашнє завдання.

4. Проблема критеріїв оцінювання діяльності учнів на інтерактивному уроці. Традиційні критерії оцінювання зберігають свою актуальність і на інтерактивних уроках, але поряд цим виникає ряд проблем.

1. Повідомляючи учням завдання, необхідно поінформувати про критерії, за якими воно буде оцінюватися.
2. Вибір показників (критеріїв) оцінювання результатів діяльності.
3. Визначення мети оцінювання.
4. Вибір конкретної стратегії оцінювання.
5. Вибір шкали оцінювання уроку
6. Визначення шляху доведення до відома учнів очікувань вчителя

5. Сутність технологій групової навчальної діяльності, їх переваги, класифікація.

Групова навчальна діяльність – це форма організації навчання учнів в малих групах, об'єднаних загальною навчальною метою. Вчитель керує групами опосередковано через поставлені завдання. В свою чергу учні вчаться працювати в колективі, розподіляти обов'язки; обмінюватися думками, розв'язувати конфлікти; брати на себе роль вчителя. В груповій навчальній діяльності формується колективізм, моральні, гуманні якості учнів.

Працюючи в групах учні показують високу результативність засвоєння знань і формування вмінь.

Переваги групового навчання:

- за той самий проміжок часу обсяг виконаної роботи більший;
- висока результативність у засвоєнні знань та вмінь;
- продукування вміння співпрацювати;
- формування прагнення до навчання, розвиток гуманних стосунків між учнями;

- розвиток навчальної діяльності (планування, рефлексія, самоконтроль, взаємоконтроль)

6. Правила успішного застосування роботи в малих групах.

Для успішної роботи в малих групах потрібно дотримуватись таких правил:

1. Швидко об'єднатися в групу після отримання завдання
2. Виконати завдання за 3-5 хв та представити результати своєї роботи.
7. Інтерактивні технології кооперативного навчання: робота в парах, ротаційні трійки, карусель, коло ідей, акваріум. Методика їх проведення.

Кооперативне навчання ґрунтується на спільній роботі учнів і сприяє тісній співпраці між учителем та учнями. Таке навчання передбачає роботу в парах, трійках та малих групах.

Робота в парах.

Цю технологію особливо ефективно на початкових етапах роботи учнів у малих групах. Працюючи в парах учні отримують можливість говорити, висловлюватися, обмінюватися думками. Це сприяє розвитку навичок спілкування та критичного мислення. Такий вид співпраці сприяє тому, що учні не можуть ухилитися від виконання завдання та за короткий проміжок часу виконати великий об'єм роботи.

Ротаційні трійки.

Діяльність учнів у цьому випадку є подібною до роботи в парах.

Карусель.

Такий вид роботи в класі найбільш ефективний для одночасного залучення всіх учасників до активної роботи під час обговорення проблемних питань, для збору інформації з будь-якої теми; для розвитку вміння аргументувати власну позицію.

Робота в малих групах.

"Коло ідей".

Метою "Кола ідей" є вирішення гострих суперечливих питань із залученням усіх учнів. Технологія застосовується, коли всі учні, об'єднавшись в малі групи, виконують одне й теж завдання, яке складається з кількох питань. Відповіді на поставлені питання групи надають по-черзі, озвучуючи лише один із варіантів. Це дає можливість іншим групам висловити власні відповіді.

Також по колу можуть подаватися відповіді не тільки групові, а й індивідуальні. Кожен учень на карточці пише свою ідею думку на поставлене питання. Вчитель збирає всі карточки, записує відповіді учнів на дошці й починає дискусію.

"Акваріум"

Такий вид роботи в малих групах застосовується лише тоді, коли учні мають добрі навички трудової діяльності. Він ефективний для розвитку навичок спілкування в малих групах, вдосконалення вміння дискутувати та аргументувати свою думку.

Література

1. Дорошенко О.А. Нестандартність при вивченні української мови в середній школі // Укр. мова і л-ра в школі. – 1990. – № 2-3.
2. Інноваційні технології навчання української мови і літератури / Укладач О.І. Когут. – Тернопіль: Астон, 2005. – С. 54-60.
3. Кратасюк Л. Інтерактивні методи навчання // Дивослово. – 2004. – № 10. – С. 2-4.
4. Манжос О. Групова робота на уроках української мови // Дивослово. – 2008. – № 1. – С. 2-3.
5. Пометун О.І., Пироженко Л.В. Сучасний урок. Інтерактивні технології. – К.: Вид-во А.С.К., 2004. – С. 33-55.

Практичний блок

1. Які види інтерактивних технологій кооперативного навчання є найбільш ефективними для застосування на уроках української мови. Наведіть приклади їх практичного застосування.

Найбільш ефективними інтерактивними технологіями кооперативного навчання на уроках української мови є робота в малих групах (парах, трійках та інш.)

Наприклад, при вивченні теми "Займенник. Морфологічні ознаки. Синтаксична роль". Тип уроку. Засвоєння нових знань

Вправа -дослідження – характеристика.

(Застосування інтерактивної технології кооперативного навчання – робота в парі)

Записати народні прикмети. Знайти займенники і з'ясувати, яким членом речення вони виступають.

Багато лісових горіхів, чекай урожаю злакових культур.

Чим тепліший і сухіший вересень, тим швидше настане зима.

Якщо з берези й осики листя чисто опаде, то наступний рік буде врожайним.

За листопадової погоди, судять яким буде квітень.

2. Випишіть основні положення методичної розробки Мілян Г.М. „Нові форми проведення уроків з мови”. Які форми проведення уроків пропонує авторка. Чи всі їх нині можна вважати інноваційними й інтерактивними

Авторка пропонує такі форми проведення нетрадиційних уроків:

- урок-КВК;
- урок-семінар;
- урок-практикум;
- урок-залік;
- урок захисту реферату;
- бінарні уроки;
- дослідницькі уроки;
- урок-суд;
- урок-дискусія;
- урок-прес-конференція;
- урок-теле-радіопередача;
- урок-салон;
- урок-екскурсія;
- урок-брейн-ринг;
- урок-репортаж;
- урок рольової гри;

Нетрадиційні уроки та інтерактивні уроки мають як спільні риси так і відмінні. Запропоновані форми уроків у посібнику є саме нетрадиційними, які є актуальними і сьогодні. Вчителі дуже широко в своїй практиці використовують саме нетрадиційні уроки. А от щодо інтерактивних уроків серед запропонованих можна виділити такі: урок-рольової гри та урок-дискусія.

3. Назвіть переваги групової роботи на уроках української мови за О. Манжос.

Переваги групового навчання за О.Манжос:

- за той самий проміжок часу обсяг виконаної роботи більший;
- висока результативність у засвоєнні знань та вмінь;
- продукування вміння співпрацювати;
- формування прагнення до навчання, розвиток гуманних стосунків між учнями;
- розвиток навчальної діяльності (планування, рефлексія, самоконтроль, взаємоконтроль)

4. Проаналізуйте урок Степанової Інес Анатоліївна, вчитель української мови та літератури, КНЗ «Бердичівська спеціальна загальноосвітня школа-інтернат» у 5 класі. Тема. Іменники, що означають назви істот і неістот».

Яку інтерактивну технологію (з тих, що ми розглядали на парі) використано. Оцініть її ефективність.

Вчитель на уроці в розділі "Сприймання й усвідомлення нового матеріалу" використала інтерактивну технологію "Робота в парах".

На мою думку, запропонований вид роботи вчителем не є інтерактивною технологією.

По-перше, робота в парах передбачає спільну роботу двох учнів над розв'язанням якоїсь проблеми. Під час виконання завдання учні, які працюють в парі обговорюють це питання, дискутують, вирішують яким способом вони розв'яжуть поставлене питання, а потім озвучують рішення, яке вони прийняли в ході обговорення.

У прикладі, що ми аналізуємо, вчитель заздалегідь поділила клас на учнів з "низьким рівнем" та з "високим рівнем". Що також є недопустимим.

Під час роботи в малих групах, учнів об'єднують в пари, трійки і т.д.. Саме об'єднують, а не розподіляють. Завдання вчителя так об'єднати учнів, щоб ні в якому випадку учні з "низьким рівнем знань" не були парою.

По-друге, завдання були різними:

- Завдання для учнів з "низьким рівнем";
- Завдання для учнів з "вищим рівнем"

Під час роботи в парах учні працюють над **ОДНИМ ПРОБЛЕМНИМ ПИТАННЯМ!** Після обговорення, кожна пара пропонує своє вирішення.